

ΑΠΟΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΣΤΟΝ JOHN ANTHONY JOLOWICZ (1926-2012)

Neil Andrews, Καθηγητής, Clare College, Cambridge, May 2012

Ο Tony Jolowicz, ο οποίος πέθανε πρόσφατα στο Cambridge, ήταν ένας κορυφαίος ειδικός στα ζητήματα των αδικοπραξιών και ένας πρωτοπόρος ερευνητής στο πεδίο της συγκριτικής Πολιτικής Δικονομίας. Ήταν ευρέως γνωστός από μια σειρά οξυδερκών και ώριμων μελετών, που στα πρώτα χρόνια της ακαδημαϊκής του σταδιοδρομίας είχαν ως επίκεντρο την αδικοπραξία, ενώ κατά το δεύτερο μισό της σταδιοδρομίας του στράφηκαν στο αστικό δικονομικό δίκαιο. Άφησε πίσω του τις δύο κόρες του και τη σύζυγό του Porry. Το επίθετο «Jolowicz» αποτελεί ένα ξεχωριστό ακαδημαϊκό εύσημο, που το έφερε τόσο ο Tony, όσο και ο πατέρας του, H.F. Jolowicz, που ήταν διακεκριμένος δικηγόρος. Η σύζυγος του Tony διετέλεσε συνεργάτης στο Girton College, Cambridge. Ωστόσο, ο Tony Jolowicz δεν είχε φιλοδοξία να ακολουθήσει επακριβώς τα βήματα του πατέρα του. Έτσι, αφού απέκτησε την άδεια του barrister και άσκησε για σύντομο χρονικό διάστημα δικηγορία, επέλεξε να ασχοληθεί με την έρευνα των νομικών πεδίων που προαναφέρθηκαν. Ταυτοχρόνως βασίστηκε στην προφανή γλωσσική ευελιξία της οικογένειάς του και απέκτησε εξαιρετική ευχέρεια στην γαλλική και ισπανική γλώσσα. Η εξαιρετική γνώση των γλωσσών αυτών του επέτρεψε να αναπτύξει στενή σχέση με τις νομικές παραδόσεις τόσο της γαλλικής, όσο και της Λατινοαμερικανικής οικογένειας. Είχε, ακόμη, πολύ καλή επαφή με τις Ηνωμένες Πολιτείες (μία εμβριθής μελέτη του στην αμερικανική Πολιτική Δικονομία, υπό τον τίτλο «Some Twentieth Century Developments in Anglo-American Civil Procedure», είναι δημοσιευμένη στον τόμο «Studi in Onore di Enrico Tullio Liebman» 1979).

Μολονότι η σύζυγός του, Porry, δήλωνε ότι ο Tony «μισούσε τα ταξίδια», εντούτοις ο ίδιος ξεπέρασε το πρόβλημά του και επισκέφθηκε πολλές αλλοδαπές νομικές σχολές. Ιδίως, παρακολουθούσε με συνέπεια τις συναντήσεις της

Διεθνούς Ενώσεως Δικονομικού Δικαίου, στις οποίες είχα την ευκαιρία να παρακολουθήσω τις παρουσιάσεις του Tony, εκτός Cambridge. Τα διακεκριμένα μέλη της Ενώσεως εξέφρασαν τον σεβασμό τους προς αυτόν. Στην Ένωση έδωσε νέα πνοή, με σοφία και ενθουσιασμό. Μέσα σ' αυτή την κοινότητα των εκλεπτυσμένων νομικών, δημιούργησε σταθερές φιλίες. Πάντα πρόθυμος να εργαστεί σκληρά και να ερευνήσει τα ζητήματα από την πλευρά του «common law», δέχθηκε πολλές προσκλήσεις για τη συγγραφή τόσο General Reports, όσο και National Reports. Ο Tony ευφυώς έτρεψε όλες αυτές τις προσκλήσεις σε κίνητρα για τη συγγραφή πολλών από τις πιο διεισδυτικές μελέτες του (λ.χ. «Fundamental Guarantees in Civil Litigation: England», in *Fundamental Guarantees of the Parties in Civil Litigation*, 1973; *Public Interest Parties and the Active Role of the Judge* (with Mauro Cappelletti) 1975; «Appellate Proceedings», in *Towards a Justice with a Human Face*, 1978, «The Role of the Supreme Court at the National and International Level, a General Report», in Yessiou-Faltsi (ed) *The Role of the Supreme Courts at the National and International Level*, 1997).

Διένυσε την ακαδημαϊκή του ζωή, από το 1948 έως το 2012, στο Cambridge, όπου, μετά το σχολείο και τη στρατιωτική του θητεία, είχε σπουδάσει, σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο. Κατά τις δεκαετίες 1950 και 1960, τα έργα του καθιέρωσαν τον Tony Jolowicz, ως τον κορυφαίο Άγγλο συγγραφέα εγχειριδίων στα ζητήματα των αδικοπραξιών. Η ολοκληρωμένη γνώση του γύρω από τα δυσχερή ζητήματα των αδικοπραξιών, καθώς και η ικανότητά του να γράφει λιτά και με απόλυτη ακρίβεια, του εξασφάλισαν, περί τα τέλη του 1960, μία θέση στην κορυφή (Winfield and Jolowicz on Tort, πολλαπλές εκδόσεις). Εκείνη την εποχή, άρχισε να βαριέται, όπως ο ίδιος παραδέχθηκε σε μαγνητοφωνημένες συνεντεύξεις του των τε-

λευταίων ετών στην Lesley Dingle. Ήταν για τον ίδιο η στιγμή να ανακαλύψει ένα πεδίο έρευνας καινούργιο και ευρύτερο. Υπό την επιρροή του Jack Hamson, επίσης συνεργάτη στο Trinity College, Cambridge, ο Tony Jolowicz έστρεψε το ερευνητικό του ενδιαφέρον στο συγκριτικό δίκαιο. Η πρακτική προσέγγιση που ανέκαθεν υιοθετούσε κατά την ερμηνεία του δικαίου, τον οδήγησε στην Πολιτική Δικονομία. Το γεγονός αυτό ανανέωσε την επαφή του με τον Sir Jack Jacob, εξίσου αφοσιωμένο μέλος της Διεθνούς Ακαδημίας Δικονομικού Δικαίου (η Poppy Jolowicz είχε μάλιστα διατελέσει μαθήτριά του Sir Jack, όταν ξεκίνησε τη σταδιοδρομία της ως δικηγόρος).

Ο Tony Jolowicz συμμετείχε και υποστήριξε πολλά ερευνητικά ινστιτούτα. Από το 1962 έως το 1980 ήταν εκδότης του νομικού περιοδικού «The Journal of the Society of Public Teachers of Law», ενώ τα έτη 1986-87 έγινε πρόεδρος της Ένωσης Άγγλων Καθηγητών Νομικής (association of British law professors). Διετέλεσε αντιπρόεδρος (1994) της Διεθνούς Ακαδημίας συγκριτικού δικαίου. Ήταν Bencher του Gray's Inn, από το έτος 1978. Συμμετείχε με ζήλο σε ποικίλες εθνικές προσπάθειες για μεταρρύθμιση των νόμων. Ήταν ένας εξαιρετικά δραστήριος Πρόεδρος της Νομικής Σχολής του Cambridge, τα έτη 1982-1984(Ο δεύτερος σε σειρά κατά το ίδιο διάστημα ήταν ένας σχετικά νέος σε ηλικία λέκτορας, ο Christopher Greenwood, που είναι σήμερα μέλος του Διεθνούς Δικαστηρίου). Παρόλα τα άκρως εντυπωσιακά ακαδημαϊκά του επιτεύγματα (τιμήθηκε με το βραβείο Queen's Counsel, 1990, με το γαλλικό βραβείο French Légion d' honneur (2002) και με σειρά άλλων βραβείων), ο Tony παρέμεινε πάντα ένας σε-

μνός και προσγειωμένος συνάδελφος. Ήταν γενναϊόδωρος με το χρόνο του, που τον αφιέρωνε ευχαρίστως στους νέους επιστήμονες. Πάνω απ' όλα, τελειοποίησε με επιτυχία την τέχνη της παρουσίασης περίπλοκων ζητημάτων με λιτότητα και σαφήνεια. Αυτή η μοναδική ικανότητά του, η διαρκώς βελτιούμενη, να χρησιμοποιεί απλό, λακωνικό και κατανοητό γραπτό λόγο (ικανότητα την οποία ο πατέρας του θα αναγνώριζε ως κορυφαίο χαρακτηριστικό ενός κλασικού Ρωμαίοι νομικού) είναι, χωρίς αμφιβολία, το φωτεινό χαρακτηριστικό όλων των έργων του Tony. Μισούσε πράγματι κάθε τι περιττό. Αν δεν είχε τίποτα να πει, επέλεγε τη σιωπή. Αυτή η αυτοπειθαρχία εξηγεί για ποιο λόγο η ερευνητική του δραστηριότητα αποτελείται από έργα ευανάγνωστα και κατανοητά, με σταθερή δομή και απόλυτη διαύγεια.

Απόδειξη του αξιοθαύμαστου ενθουσιασμού και της επιμονής του αποτελεί το κλασικό, μετά την συνταξιοδότησή του, έργο : «On Civil Procedure», Cambridge University Press: 2000 (μεταφρασμένο επίσης στην Κινεζική γλώσσα από τον Dr. Zeyong Wu, 2008). Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι στο εντυπωσιακό αυτό έργο, ο Tony συμπύκνωσε το απόσταγμα δεκαετιών σκέψης και προβληματισμού. Μέσα από τις σελίδες του έργου του, προβάλλει ο ίδιος ως «αρχιτεχνίτης», που κινεί τα νήματα του παιχνιδιού. Συνέγραψε ένα απaráμιλλο έργο. Πέρα από τις τρυφερές μνήμες, που μοιράστηκε με την οικογένεια, τους φίλους και τους συναδέλφους του, καθώς και τις αμέτρητες σημαντικές προσωπικές του εμπειρίες, που αποτυπώνονται στη δουλειά αυτή, πρόκειται ασφαλώς για το έργο της ωριμότητάς του· για εκείνο που ήταν προορισμένο να αφήσει τη σφραγίδα του συγγραφέα του στη νομική επιστήμη.

Σύντομο Βιογραφικό

1926: Γεννήθηκε στις 11 Απριλίου
1940-44: Oundle School
1944-48: HM Forces, Royal Army Service Corps
1948-50: Πτυχίο Νομικής Cambridge
1950: First Class Honours, Law Tripos
1952: Συνεργάτης, Trinity College
1952: Συμμετοχή στο Bar Inner Temple & Gray's Inn

1955: Βοηθός λέκτορας Νομικής, Cambridge
1957-58: Λέκτορας στο Chicago
1957: Παντρεύτηκε την Poppy Stanley
1959: Λέκτορας Νομικής στο Cambridge
1962-80: Εκδότης, Journal Society of Public Teachers of Law
1972-76: Reader, Common & Comparative Law
1976-93: Καθηγητής, Comparative Law

1976: Αναπληρωτής Καθηγητής, University of Paris
1978: Bencher στο Gray's Inn
1982-84: Πρόεδρος της Νομικής Σχολής, Cambridge
1983: Lionel Cohen Lecturer, Hebrew University
1985: Hon Dr., National Autonomous University of Mexico

1986-87: Πρόεδρος, Society of Public Teachers of Law
1990: QC
1993: Συνταξιοδοτείται
1994: Αντιπρόεδρος, International Academy of Comparative Law
2000: Hon LLD Buckingham
2002: French Légion d' honneur

Βιβλιογραφία

Βιβλία

- (1) HF Jolowicz's Lectures on Jurisprudence, 1963
- (2) Winfield and Jolowicz on Tort (various editions)
- (3) Clerk & Lindsell on Torts (part), various editions
- (4) The Division and Classification of the Law, 1970 (papers for joint seminar of the SPTL and the Law Commissions of England and Scotland)
- (5) Public Interest Parties and the Active Role of the Judge (with Mauro Cappelletti) 1975
- (6) Le contrôle juridictionnel des lois, Economica, 1986. Joint editor with L Favoreu and author of introductory material
- (7) Droit Anglais, Dalloz, 1986. Managing Editor and joint author: (2nd edn, 1992)
- (8) Derecho Inglés, 1992 (Spanish translation of 1st edition of above)
- International Enforcement of Human Rights, Springer-Verlag, 1987
- (9) Joint Editor with R Bernhardt Recourse against Judgments in the European Union, Managing Editor and Part Author, Kluwer: 1999
- (10) On Civil Procedure, Cambridge University Press: 2000 (translation into Chinese by Dr Zeyong Wu, 2008)
- Επιλεγμένα άρθρα και συμβολές σε Τιμητικούς Τόμους:
- (11) «The Right to Indemnity between Master and Servant», (1956) Cambridge Law Journal
- (12) «Liability for Independent Contractors», 1957, Stanford Law Review
- (13) «Damages and Income Tax», 1959,

Cambridge Law Journal

- «The changing Use of 'Special Damage' and its effect on the law», [1960] Cambridge Law Journal
- (14) «El hecho y el derecho en la jurisprudencia del Tribunal Supremo», (1962) Cuadernos de derecho anglo- Americano
- (15) «Vistazo al Common Law», 1967 Boletín del Instituto de Derecho Comparado de México
- (16) «Liability for Accidents», 1968, Cambridge Law Journal
- (17) «Protection of the Consumer and Purchaser of Goods under English Law», (1969) 32 Modern Law Review
- (18) Chapter 13, «Procedural Questions», in Vol XI, International Encyclopaedia of Comparative Law, 1969
- (19) «The Law of Tort and Non-Physical Loss», 1972, Journal of the Society of Public Teachers of La
- (20) «Fundamental Guarantees in Civil Litigation: England, in Fundamental Guarantees of the Parties in Civil Litigation, 1977
- (21) «La responsabilité civile du fabricant dans le droit anglais», in La responsabilité du fabricant dans les Etats Membres du Marché commun, 1977
- (22) «The Documentary Proof of Fact in English Civil Procedure», in Libro-Homenaje a Luis Loreto, 1977
- (23) «Damages in Equity - a Study of Lord Cairns' Act', 1975, Cambridge Law Journal
- (24) «L'expert, le témoin et le juge dans le procès civil en droits français et anglais», 1977, Revue internationale de droit compare
- (25) «The Case for Applied Comparative

- Law», in *New Perspectives for a common law of Europe*, 1978
- (26) «Appellate Proceedings, in *Towards a Justice with a Human Face*», 1978
- (27) «El procedimiento civil en el common law. Aspectos de su evolucion historica en Inglaterra y en los Estados Unidos durante el siglo XX, in *III LXXV anos de evolucion juridica en el mundo*», 1978
- (28) «Some Twentieth Century Developments in Anglo-American Civil Procedure», in *Studi in Onore di Enrico Tullio Liebman*, 1979 (English version of previous item)
- (29) «Les décisions de la Chambre des Lords», 1979 *Revue internationale de droit compare*
- (30) «Judicial Protection of Fundamental Rights», in *The Cambridge/Tilburg Lectures Second Series*, 1979
- (31) «The Pearson Report: a Personal Comment», in *The Cambridge Lectures*, 1979 (Canadian Institute for Advanced Legal Studies)
- (32) «Da mihi factum dabo tibi jus: a problem in demarcation in English and French law», in *Multum non Multa; Festschrift für Kurt Lipstein*, 1980
- (33) «The Parties and the Judge in Civil Litigation», in *The Cambridge Lectures 1981* (Canadian Institute for Advanced Legal Studies)
- (34) «Reflexiones sobre el estudio comparado del derecho procesal», 1982, *Boletín Mexicano de Derecho Comparado*
- (35) «General Ideas and the Reform of Civil Procedure», 1983, 3 *Legal Studies*
- (36) «The Dilemmas of Civil Litigation», 1983 18 *Israel Law Review*
- (37) «Protection of Diffuse, Fragmented and Collective Interests in Civil Litigation», 1983 *Cambridge Law Journal*
- (38) «Adversarial and Inquisitorial Approaches to Civil Litigation», in *The Cambridge Lectures*, 1983, Canadian Institute for Advanced Legal Studies
- (39) «Impugnazione: Diritto Comparato e Straniero», in *Enciclopedia Giuridica Treccani*
- (40) «La jurisprudence en droit anglais», 1985, 30 *Archives de la philosophie du droit*
- (41) «Appeal and Review in Comparative Law: Similarities, Differences and Purposes», 1986, 15 *Melbourne University Law Review*
- (42) «Grounds of Justification English Law», In *Memoriam Jean Limpens*, 1987
- (43) «Comparative Law and the Reform of Civil Procedure», 1988, 8 *Legal Studies*
- (44) «The use by the judge of his own knowledge (of fact or law or both) in the formation of his decision», in *United Kingdom Law in the 1980s*, 1988
- (45) «Appeal, Cassation, Amparo and all that: What and Why», in *Estudios en homenaje al Dr Hector Fix Zamudio*, 1988
- (46) «Managing overload in Appellate Courts», in *Justice and Efficiency*, 1988
- (47) «The use by the judge of his own knowledge (of fact or law or both) in the formation of his decision», in Banakas (ed), *United Kingdom Law in the 1980s*, 1980
- (48) «La vérité et la justice», 1989, XXXVIII *Travaux de l'Association Henri Capitant*
- (49) «L'immunita del giudice nel diritto inglese», in *Giurisdizione e reponsibilita nei paesi della CEE e negli Stati Uniti d'America*, 1989
- (50) «Abuse of the Process of the Court: Handle with care» (1990) *Current Legal Problems*
- (51) «Civil and Administrative Procedure» in *United Kingdom Law in the 1990s* (1990)
- (52) «On the Nature and Purposes of Procedural Law» in *International Perspectives of Civil Justice*, 1990
- (53) «Product Liability in the EEC», in *Comparative and Private International Law*, 1990
- (54) «Indirect Loss (Loss by Ricochet)», in *Développements récents du droit de la responsabilité civile*, 1991
- (55) «Touchstones of Tort Liability Revisited», 1991-1992, 6/7 *Tulane Civil Law Forum*
- (56) «Les appels civils en Angleterre et au Pays de Galles», 1992 *Revue internationale de droit compare*
- (57) «La réforme de la procédure civile anglaise: une dérogation au système adversative», in P Legrand, (ed) *Common Law, d'un siècle l'autre*, 1993
- (58) «Fact-finding: a comparative

- perspective», in Carey Miller and Beaumont (eds), *The Option of Litigating in Europe*, UKNCCL, 1993
- (59) «Naturaleza y caracter del proceso civil; la experiencia inglesa», 1993, *Revista de Investigaciones Juridicas*
- (60) «The Parties, the Judge and the Facts of the Case», in II, *Studi in Onore di Vittorio Denti*, 1994
- (61) «Too Many Precedents?», in I *Scintillae Iuris*, *Studi in Memoria di Gino Gorla*, 1994
- (62) «L'Amministrazione della giustizia civile: Inghilterra e Galles», in Fazzalari (ed), *La Giustizia Civile nei Paesi Comunitari*, 1994
- (63) «Judicial Review and the Internationalisation of National Law: The Experience of England and France», in *Problemas Actuales del Derecho Constitucional: Estudios en Homenaje a Jorge Carpizo*, 1994
- (64) «La production force des pieces: Droits français et anglais», in *Thery; Nouveaux Juges, Nouveaux Pouvoirs?: Mélanges en l'honneur de Roger Perrot*, 1996
- (65) «The Woolf Report and the Adversary System», 1996, 15 *Civil Justice Quarterly* 183
- (66) «The Role of the Supreme Court at the National and International Level, a General Report», in Yessiou-Faltsi (ed) *The Role of the Supreme Courts at the National and International Level*, 1997
- (67) «Civil Justice in the Countries of the European Union: England and Wales», in Fazzalari and Fortin (eds) *Civil Justice in the Countries of the European Union 1998*
- (68) «Lo Studio del Diritto Processuale civile in Inghilterra: Perche cosi scarno e cosi in ritardo?» in *Cinquanta Anni di Studi sul Processo Civile*, Firenze, 27 Settembre 1997, Giuffré 1998
- (69) «Practice Directions and the Civil Procedure Rules», 2000, *Cambridge Law Journal*
- (70) «From English to European Civil Procedure», in Hondius, Jongbloed and Verschuur (eds), *Liber Amicorum Paul Meiknecht*, 2000
- (71) «The Exercise of Control by Civil Courts», in Andenas (ed) *Liber Amicorum for Gordon Slynn*
- (72) «On the Comparison of Procedures», in Nafziger and Symeonides (eds) *Law and Justice in a Multistate World, Essays in Honor of Arthur T von Mehren*, 2002
- (73) «Adversarial and Inquisitorial Models of Civil Procedure», 2003, 52 *ICLQ*
- (74) «Administrative Procedure in English Law», in Alfredo Arismendi A and Jesus Caballero Ortiz (coordinadores) *El Derecho Publico a Comienzos del Siglo XXI: Estudios en Homenaje al Profesor Allan Brewer Carias*, (Civitas Ediciones SL, Madrid, 2003), Vol II, pp 2423-2437
- (75) «Civil Procedure in the Common and Civil Law» in Guenter Doeker-Mach and Klaus A Ziegert (eds) *Law, Legal Culture and Politics Twenty First Century (Essays in Honour of Alice Erh-Soon Tay)* (2004), Franz Steiner Verlag, Stuttgart, 55-78. Same in Guenter Doeker-Mach and Klaus A Ziegert (eds) *Law and Legal Culture in Comparative Perspective* (2004, Franz Steiner Verlag, Stuttgart)
- (76) «Judicial Reorganisation in England and Wales: Constitutional Change in Prospect» (2004) 8 *Anuario Iberoamericano de Justicia Constitucionnal*
- (77) «Judicial Re-organisation in England and Wales (II): Constitutional Change Enacted», 2006, 10 *Anuario Iberoamericano de Justicia Constitucionnal*
- (78) «Substantive and Procedural Justice in Civil Litigation: A Measure of the Role of Civil Litigation», in *De toes Horizons; Mélanges Xavier Blanc-Jouvan*, 2005, Société de Législation Comparée, Paris
- (79) «ADR and the Role of Civil Litigation» in Mayer, Cadiet and Callé (eds) *Mélanges dédiés a la mémoire du Doyen Jacques Héron*, 2008
- (80) «Civil Litigation: What's it for?», 2008, *CLJ*
- «El Control judicial de las leyes en el Reino Unido», in Eduardo Ferrer Mac-Gregor et al (coordinadores) *Estudios en homenaje a Héctor Fix-Zamudio en sus cincuenta anos como investigador del derecho*.